

Sci-fi

Wojciech Błażejczyk, Sławomir Wojciechowski, Rafał Zapała
Hommage à Georges Méliès

Wojciech Błażejczyk, Sławomir Wojciechowski, Rafał Zapała – Hommage à Georges Méliès

Composition for violin, cello, electric guitar, electronics and video projection. Georges Méliès (1869-1938) was one of the most important pioneers of cinema and inventor of many film tricks. Film lovers never ceased to be amazed at his power of imagination and sense of humour. His phantasies about interplanetary trips have little in common with scientific probability which today makes the stories told by him even more absurd and funny. In their tribute to Georges Méliès by three Polish composers three films of the extraordinary French film-maker are used: Trip to the Moon from 1902 (Wojciech Błażejczyk), The Impossible Voyage (1904, Sławomir Wojciechowski) and The Eclipse (1907, Rafał Zapała). The three compositions together make up concert programme with the title Sci-fi retro devoted to serious and not so serious visions of other planets from hundred years ago.

Kompozycje do filmów Mélièsa:

Wojciech Błażejczyk – **Podróż na Księżyc** (Voyage dans la Lune, Trip to the Moon, 1902)
Sławomir Wojciechowski – **Podróż do krainy niemożliwości** (Le Voyage à travers l'impossible, The Impossible Voyage, 1904) oraz fragmenty filmów innych autorów
Rafał Zapała – **Zaćmienie** (L'eclipse, The eclipse 1907)

Wojciech Błażejczyk, Sławomir Wojciechowski, Rafał Zapała – Hommage à Georges Méliès

Kompozycja zbiorowa na skrzypce, wiolonczelę, gitarę elektryczną, media elektroniczne i projekcję filmową (oryginalne filmy nieme i materiały wideo przygotowane przez kompozytorów).

Georges Méliès (1869-1938) był jednym z najważniejszych pionierów kina, genialnym wynalazcą rozmaitych trików filmowych. Dzieła francuskiego twórcy również dziś zachwycają fantazją i dowcipem. W tych jego filmach, które dziś zaliczylibyśmy do gatunku science fiction, Méliès nadzwyczaj lekko traktował kwestię naukowego prawdopodobieństwa, dzięki czemu absurd opowiadanych przez niego historii z biegiem lat staje się jeszcze bardziej zabawny.

W złożonym przez trzech kompozytorów muzycznym hołdzie dla Mélièsa wykorzystane zostaną trzy jego krótkie filmy traktujące o przestrzeni kosmicznej i podróżach międzyplanetarnych. Są to Podróż na Księżyc z roku 1902 (kompozytor – Wojciech Błażejczyk), Podróż do krainy niemożliwości (1904, kompozytor – Sławomir Wojciechowski) i Zaćmienie Słońca w pełni Księżyca (1907, kompozytor – Rafał Zapała). Utwory ilustrujące (bądź kontrapunktujące) projekcję filmów składają się na kompozycję zbiorową, która jest częścią programu koncertowego pod nazwą „sci-fi retro”, poświęconego snutom ponad sto lat temu (z humorem lub na serio) fantazjom o innych planetach.

Wojciech Błażejczyk – Podróż na Księżyc / Trip to the Moon (14')

„Podróż na księżyc” (1902 r.) to jeden z najbardziej znanych filmów Georgesa Mélièsa, stanowiący kwintesencję stylu tego wizjonera kina niemego. Będąc z zawodu iluzjonistą,

Méliès w swoich filmach eksperymentował z nowatorskimi efektami specjalnymi, jak wielokrotna ekspozycja, ruchome dekoracje w naturalnej skali, efekty pirotechniczne, zaskakujące zabiegi montażowe. Nie brak ich także w „Podróży na księżyc”, krótkim metrażu opowiadającym o wyprawie na Srebrny Glob, który okazuje się być zamieszkały przez agresywne istoty, łatwe jednak do unicestwienia za pomocą... ziemskiego parasola. Film zawiera wiele scen zbiorowych i utrzymany jest w humorystycznym tonie.

Tworząc muzykę do tego arcydzieła filmu niemego Wojciech Błażejczyk wykorzystał swoje doświadczenia w zakresie kompozycji muzyki nowej, reżyserii dźwięku w filmie, sound designu oraz pracy z filmami niemyymi (wraz z zespołami Niemy Movie, Demer di oraz Spółdzielnia Muzyczna Contemporary Ensemble stworzył i wielokrotnie wykonywał na żywo muzykę do kilkunastu filmów niemych). Istotą oprawy muzycznej „Podróży na Księżyc” jest połączenie warstwy czysto muzycznej, stanowiącej bazę kompozycji, z elementami sound designu oraz realizowanymi na żywo, imitowanymi na instrumentach i za pomocą elektroniki efektami synchronicznymi. Pozwoli to wykreować pejzaż dźwiękowy Srebrnego Globu oraz dźwięki wydawane przez jego mieszkańców, a także udźwiękować efekty pirotechniczne, lot pojazdu kosmicznego czy pracę fabryki, jednak bez stosowania dosłownej ilustracji dźwiękowej. Całość zakomponowana będzie z lekkim przymrużeniem oka i adekwatną do konwencji Mélièsa dawką humoru.

Sławomir Wojciechowski – The Impossible Voyage (10')

Utwór „The Impossible Voyage” będzie swego rodzaju hołdem dla gatunku science fiction, który od ponad stu lat w szczególny sposób kształtuje naszą kulturę i świadomość. Z jednej strony gatunek ten potwierdził swą racjonalną, naukową naturę trafnie przewidując przyszłość: urządzenia opisywane przez autorów fantastyki naukowej leżą dziś na naszych biurkach, z drugiej strony bardzo chętnie oddawał się romantycznym, wręcz dziecięcym marzeniom. Wiele powieści gatunku czyta się dziś jak intymne pamiętniki, w których kolejne pokolenia spisują swe obawy i nadzieje wywołane ciągłym przyspieszaniem tempa naukowo-technicznej ewolucji. Między tak odległymi biegunami nauki i swobodnego fantazjowania rodzi się cały dynamiczny potencjał gatunku. Science fiction, zaczynając od rozrywki dla mniej lub bardziej wybrednych odbiorców, w ciągu kilku dziesięcioleci wspina się na najwyższy artystyczny i literacki poziom, by opisywać złożoność nowych filozoficznych koncepcji, alternatywnych systemów społecznych czy sięgać w najgłębsze zakamarki ludzkiego czy komputerowego mózgu. Utwór przeznaczony będzie na skrzypce, wiolonczelę, gitarę elektryczną, sample i wideo ze ścieżką dźwiękową. Materiał wideo zmontowany jest przez kompozytora z fragmentów niemych filmów fantastycznych z początku XX wieku, przede wszystkim „Voyage à travers l'impossible” („Podróż do krainy niemożliwości”) Georges Mélièsa. Filmy te cechuje groteskowa z dzisiejszej perspektywy technika montażu, szeregowanie teatralnych obrazów szczegółowo skomponowanych choreograficznie i rytmicznie. Fragmenty filmów zostaną zmontowane w taki sposób, aby podkreślić ich czysto strukturalne, abstrakcyjne i „muzyczne” walory. Ścieżka dźwiękowa filmu będzie ściśle zsynchronizowana z obrazem. Również tutaj obecne będą muzyczne cytaty z historii gatunku.

Usłyszeć będzie można elektroniczno-instrumentalne aranżacje motywów z utworów Jean-Michela Jarre'a, Vangelisa, Johna Williama czy Richarda Straussa. Amplifikowane partie instrumentalne zsynchronizowane będą ze ścieżką dźwiękową przy pomocy click-tracka. Hybrydalny, instrumentalno-elektroniczny charakter muzyki jawił się będzie w różnorodnych stanach, od organicznego przenikania się do skrajnie kontrastowanych planów fakturalnych.

Rafał Zapala – Zaćmienie / Eclipse (10')

Krótkie nieme filmy Georges'a Méliès'a opracowywane były dźwiękowo przez wielu twórców. Charakter warstwy muzycznej wpływał na interpretację filmów, nadawał im nowe znaczenia i konteksty. W swojej wersji filmu „L'éclipse du soleil en pleine lune” („Zaćmienie Słońca w pełni Księżyca”) z roku 1907 chciałbym w sposób subtelny zmienić akcenty, oderwać się od rozrywkowej, groteskowej historyjki w nim przedstawionej. Skupiam się na dwóch środkowych częściach (zaćmienie i spadanie gwiazd) – przerysowuję ich wydźwięk znacznie rozciągając je w czasie poprzez spowolnioną projekcję filmu. W muzycznej warstwie nawiązuję do aktualnych nurtów spod znaku „noise music”, „drone music” ale też statycznych faktur muzyki Giacinto Scelsiego, co może nadać całej scenie lekko apokaliptyczny charakter. Brzmienie utworu zdominowane jest przez mocne elektroniczne przetworzenia dźwięków skrzypiec i wiolonczeli oraz wydobywanych smyczkiem dźwięków gitary elektrycznej. Części skrajne – narracyjne – są proporcjonalnie przyspieszone tak, aby zachować całkowitą długość filmu niezmienną.

Anna Kwiatkowska ukończyła Akademię Muzyczną w Krakowie w klasie skrzypiec Mieczysława Szlezera oraz studia podyplomowe w zakresie współczesnej muzyki kameralnej u Adama Kaczyńskiego. Brała udział w licznych kursach mistrzowskich oraz w kursach Impuls w Grazu i Wakacyjnych Kursach Nowej Muzyki w Darmstadtzie. W latach 1998-2008, jako leader tria smyczkowego Violarium, dała wiele koncertów w Polsce i za granicą (Niemcy, Włochy, Austria, Litwa, Szwajcaria, Holandia, Meksyk). Anna Kwiatkowska występuje jako solistka wykonując zarówno wybitne pozycje współczesnego repertuaru skrzypcowego (m.in. Berio, Boulez, Carter, Haas, Kurtág, Nono, Saariaho, Sørensen), jak utwory napisane specjalnie dla niej przez czołowych polskich kompozytorów młodszego pokolenia (m.in. Wojciech Blecharz, Wojciech Ziemowit Zych, Jagoda Szmytka, Sławomir Wojciechowski, Sławomir Kupczak, Artur Kroschel, Rafał Zapała). Występowała m.in. na Dniach Nowej Muzyki Włoskiej i Dniach Nowej Muzyki Duńskiej w Krakowie, Festiwalu Muzyczne Lato w Kopenhadze, Bendigo International Festival of Exploratory Music w Australii, International Chamber Music Festival w Pekinie, Festiwalu Audio Art w Krakowie, festiwalu Musica Polonica Nova we Wrocławiu, Poznańskiej Wiośnie Muzycznej, Festiwalu „Łańcuch” i na Warszawskiej Jesieni. Współpracowała z zespołem MusikFabrik w Kolonii występując na ważnych wydarzeniach i w prestiżowych miejscach, jak Musikfest w Berlinie czy Jahrhunderthalle w Bochum. Anna Kwiatkowska jest współorganizatorem edukacyjnych warsztatów muzyki współczesnej dla młodzieży w ramach cyklu „Harmonie i hałasy” oraz edukacyjnego cyklu "Dźwiękowisko" z ramienia Instytutu Muzyki i Tańca. Jej płyta "Eidos", nagrana wspólnie z pianistką Joanną Opalińską, została nominowana do Nagrody Fryderyk 2017 w kategorii muzyki kameralnej. Występuje z warszawskim zespołem Chain Ensemble. Z wiolonczelistą Mikołajem Pałoszem i pianistą Adamem Kośmieją tworzy zespół flow unit 3, a z wiolonczelistą Mikołajem Pałoszem flow unit 2, specjalizujące się w wykonywaniu muzyki współczesnej. Współpracuje również z flecistką Ewą Liebchen i gitarzystą-kompozytorem Wojciechem Błażejczykiem.

Mikołaj Pałosz - niezależny wiolonczelista, improwizator i kompozytor specjalizuje się w wykonawstwie muzyki współczesnej i awangardowej. Studiował w Akademii Muzycznej im.

F. Chopina w Warszawie. Jest zdobywcą nagród na konkursach muzycznych w tym Konkursu Współczesnej Muzyki Kameralnej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie oraz Międzynarodowego Konkursu Wiolonczelowego im. Witolda Lutosławskiego w Warszawie. Występował [m.in](#) na festiwalach Warszawska Jesień, Musica Polonica Nova we Wrocławiu, 1 Festiwalu Pawła Szymańskiego, w serii Portrety Kompozytorów, contem.ucha w Łodzi, Audiologie w Lublinie, Ad Libitum w Warszawie, Audio Art i w serii Playback Play. W latach 1998-2008 był członkiem zespołu wiolonczelowego Conjunto Ibérico, z siedzibą w Holandii, z którym koncertował w Europie, Brazylii, Meksyku i USA. Jest stałym członkiem Warszawskiej Grupy Cellonet pod kierunkiem Andrzeja Bauera. Współpracuje z zespołem Kwartludium. Jego solowa płyta Cellovator DUX 0628 sponsorowana ze środków stypendium Ministra Kultury w programie Młoda Polska z kompozycjami współczesnymi i improwizacjami ukazała się w 2008 r. Nagranie Mikołaja znalazło się na płycie Exploratory Music from Poland prezentującej najciekawsze zjawiska w muzyce polskiej nagrane w ostatnich latach opisane w magazynie WIRE 7/2010. Wspólnie z saksofonistą Rayem Dickaty i perkusistą Pawłem Szpurą tworzą improwizujące trio Osaka Vacuum, które wydało w 2011r. płytę *Emerging View* pod szyldem Slowdown Records.

W ramach stypendiów twórczych M. st. Warszawy i Ministra KiDN stworzył zbiór etud na wiolonczelę solo Pretudes (2012) oraz kompozycje audiowizualne Dłubak Soundsystem (2012) i AVC (2016). Mikołaj Pałosz, inicjuje powstawanie nowych dzieł i jest wykonawcą wielu premier, w tym utworów jemu dedykowanych.

Ze skrzypaczką Anną Kwiatkowską tworzą duet zajmujący się repertuarem współczesnym. W tym składzie mają za sobą występy na najważniejszych festiwalach muzyki współczesnej w Polsce. Wspólnie występują również w większych zespołach w serii koncertów Scena Muzyki Nowej w Nowym Teatrze w Warszawie prezentującym

najważniejsze osiągnięcia klasycznego repertuaru muzyki XX wieku oraz najnowszych trendów w muzyce współczesnej.

Mikołaj jest członkiem zarządu Towarzystwa im. Witolda Lutosławskiego z siedzibą w Warszawie.

Od 2016 roku, Mikołaj współpracuje z Teatrem Muzycznym ROMA w Warszawie.

Fot. Alina Gajdamowicz

Wojciech Błażejczyk (ur. 1981), ukończył kompozycję na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie prof. Zygmunta Krauze i reżyserii dźwięku na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie. W 2016 roku obronił doktorat w dyscyplinie sztuki muzyczne. Jest adiunktem w Katedrze Kompozycji na Wydziale Kompozycji i Teorii Muzyki Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, kierownikiem Chopin University Electronic Music Studio (dawne Studio Muzyki Elektronicznej i Komputerowej im. W. Kotońskiego). W 2020 wyróżniony odznaczeniem Zasłużony dla Kultury Polskiej, nadanym przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Jego utwory były wykonywane na wielu festiwalach w Polsce i za granicą, m.in. New Music Concerts, Warszawska Jesień, Musica Electronica Nova, Afect Festival, Musica Polonica Nova, Poznańska Wiosna Muzyczna, AudioArt, Sacrum Profanum. Jest laureatem szeregu nagród w konkursach kompozytorskich, m.in. nagrody Prix CIME 2019 (nagroda Międzynarodowej Konfederacji Muzyki Elektroakustycznej) za utwór *#NetworkMusic*, III nagrody w I Międzynarodowym Konkursie Kompozytorskim K. Pendereckiego Arboretum, I nagrody w 52. Konkursie Młodych Kompozytorów im. Tadeusza Bairda (2011). Jego utwór *Warsaw Music* znalazł się w finale konkursu Europejskiej Unii Radiowej EBU Palm Ars Acustica 2016. Wydał 2 płyty monograficzne

(*Loopowizacje* – 2013 i *Trash Music* – 2018), oraz 2 płyty improwizowane z Hashtag Ensemble (*Visegrad Songs* – 2015 i *#Witkacy* – 2018).

Komponuje zarówno muzykę elektroakustyczną jak i bez użycia elektroniki, specjalizuje się w przetwarzaniu na żywo dźwięku instrumentów akustycznych i obiektów dźwiękowych. Jest twórcą obiektofonów (są to instrumenty powstałe z przedmiotów codziennego użytku, których dźwięk jest przetwarzany na żywo) oraz gestofonu. Tworzy także muzykę teatralną i filmową. Wykonuje muzykę nową i improwizowaną na gitarze elektrycznej oraz z użyciem elektroniki. Koncertował m.in. na festiwalach Warszawska Jesień, Sacrum Profanum, Musica Polonica Nova, Musica Electronica Nova, AdLibitum, Audio Art, Ankunft: Neue Musik, Olympus Jazz Festival, Visegrad Portraits, EXPERIMENTELLE MUSIK. Występuje z zespołem muzyki nowej *Hashtag Ensemble*.

